

läéñêäý lèíåý Ñîô.203 XII â.: ðóêïìèñü, ýëåêòðííûé âàðèàíò, ïóáëèêäöëý

Àâòìð íàòàëüÿ Àëåêñååâíà íå÷óíàååà
06.08.2012 å.
Íñëåäíå ïáíèåíèå 27.08.2012 å.

Summary. The

Menaion has a profound value in the history of Slavic languages. Applying the linguistic-textological methodology to Sof.203, I reveal a textological typology in it in addition to specific linguistic variations. The usage of the manuscript Sof.203 for revealing textological and linguistic variations in Putyatina Menaion in other studies is discussed.

lèíåý áîãîñëóæåáíàý

ãæííiñâðåòè-åñêàÿ éíéäà iáñíiñáíéé íåñíäåèæííiñí ãïäiáñiáñí éðóåñà, nïiäåðæàùàÿ
òåéñòû, iðñíèåàëýþùèå ñåýòûò è óåðéñiñiúå iðäçáíéèé è ðåññíiñéæåñíúå ií äíÿí
éåæäiñí iññýöå. Áiññòå ñ Oðéiñüþ è lëðièõñí, ååóíý äðóåèíè ñiñòååëýþùèìè
ãæííiñâðåòèéé, iíà çåéiñàåò åðòðóþ iñçéøèþ iññéå ååññåññéüññéèò ñiñéñéñiáñí ií ÷èñéò
ñiñðåíéåðéññý ðóéiñéñåé XI–XIV åâ.: á Nâñiñíiñí éàòåæíñå ñëàâýñí-ðóñññéèò
ðóéiñéñåé XI–XIII åâ. ó÷òåñí 494 ðóéiñéñè, èç iéò 68 ñiñéñéñiáñí iéíåè è 43
ñiñéñéå äðóåèé ãèiññâðåòè-åññéèò éíéä. [Nâñiñíúé, 1984]. Ñiñéñéé iéíåè iññýòñý è
÷èñéò åðâåññåíéòò ñiñðåíéåðéññý ñëàâýñiñéèò ðóéiñéñåé: iéíåÿ íà ñåñðýåðü 1095 å.,
iéíåÿ íà lëðöýåðü 1096 å., iéíåÿ íà iñýåðü 1097 å., lóðöýøèíà iéíåÿ XI å. è iéíåÿ íà èþíü XI å. [Nâñiñíúé, 1984].

Èçääàíèå ìèíåéíûõ ñïèñêîâ íà÷àëîñü

ñ ióäéëêåöè è ðöéïïëñåé íâåïðïäññéò ñëóæääíûò iéíåé 1095–1097 ää. [ßäé÷, 1886] è iðïäíëæëëñü ðïëüéò ÷åðäç ñòò èåð èçäàáíéò ñïëññéïå íà åäéëåäðü, ðåâðåëü. èþíü [Gottesdienstmenäum, 1997; Gottesdienstmenäum, 2003–2006; Dubrovskij, 1999] Çíà÷èìûå ióäéëêåöè è iéíåéíûò òåéñòïå íññääáíåå äåññòëëåöèÿ lóöyöéíà iéíåý [Åàðåíî, 2003] è ååä èçäàíéÿ Èëüëñíé êíéåé [Èðûññüéï, 2005; Ååðåùåäéï, 2006]. Nëàåýíñéäÿ ñëóæääíåý iéíåý íà iáé èíååò Èíöåðíåò-ååðñèþ ýëåéòðíííå îííäòåéñòïåíåíäí èçäàáíéÿ [låíóññéðéïò].

Å, iññâà äðåâíåðóññèå ñïèñèè ìàéñêíé ìèíåè, âëëþ-àþùèå ïýòü ðóêñièñåé XI–XIII ââ.

Èjàúíñ

Íslensk íá íaé èíáðò ñállá áíéúðíá áíéòð-áñòðáí ñíðóðáíéðóðéñý äððááíáéðéðó ñíèñéíá 11
ñíèñéíá XI–XIII áâ. è 6 ñíèñéíá XIV á. [Náðáíúé, 1984;

[...] lõðääâàðèòåëüúé, 1966]. Ó ìaiyoiéêà åñòü èíøåðíåò-åâðñèÿ, â êîòîðóþ åôïäÿò: 1)

1984: 121], 2) Néóæåáíäy lèíäy ià iàé, XII á. (AEI, Néí. 166) [Náïäíüé, 1984: 120], 2) Néóæåáíäy lèíäy ià iàé, XII á. (DÍA, Néí. 222) [Náïäíüé,

1984: 189], 3) Néóæááiäy léläy là làé, XII â. (DİA, Niô. 203) [Nâáiáiúé, 1984: 190], 4) Néóæááiäy léläy là làé XIII â. (DİA, Niô. 204) [Nâáiáiúé,

1984: 1-90], 4) *Neodælasseay* *læyaf* la *lae*, XIII a. (DİA, Nö 204) [Nâlade, 1984: 1-282] 5) *lōðcāri-e*-iāv iēiāv ēii XII & –; iāv XIII a. (DİA E II 125) [Nâlare, 1984:

[156]. lāðáav̥ iðáæéæðó niðéená lðácafé- ífélé leíræ níðálaðnóttí ní ñíðéení! Q.i. 1.28 [Nájáriúé, 1984: 1 157].

183. *Iäaúüääèéííüìè à iäeí iäiöyöíèè íà iñííâå ñòðóöêóöðü òåëñòà è ýçûëíâûô ääííûô,*

áúueà îñóùâñòâéâíà à 2001 áíäó [Íâ÷óíâå, 2001].

Ýëåêèòðííóþ áåðñèþ èìåþò òàêæå

Ñòàðøèõ ñìèñêîâ ìàéñêîé
Ìàéñêîé ñòàðøèõ ñìèñêîâ ìàéñêîé

Íóòýòèéíé ìèfáè: [Ñòðàöîâ, 1998 2000: 136 217, 123 221]. è [Ùåâîëåââ, 2001].
Ðóêîìèñü ïñéóæèëà èñòî÷íèëî ìàòåðèàëà äëÿ íåñêëüêèõ ìàøèõ ïóáëèàöëé [Íå÷óíàåââ, 2011].

Æðââíáðôññéé ñíëññé ìèíáé
ññóæðâáííé, ìàé XII Ñíô. 203 íàëññáí óñòàâíí íà 136 íåðâàìâíûõ ëèñòàõ â
÷åòâåðéó. Íà íåðâíí ëèñòå èíåðåñý çàëèñü ññéðññéñüþ XVII â Kn%og%a
B!%o%ogovéqnskogo
mn%ostrâ,
íà íåðñòå íåðâíäí ëèñòå ïíìåùåíû íåðûâéè ïíëèòåû è íðîáû íåðà. Íà 1 ë, 10 ë,
20 ë ëèñòàõ èíåðþñý ïíìåðû 1855 ãïàäà î íðéíàäæéññòè ðóéññéñé ííâñíðññéñé
Ññóéññéñéñó ñíàíñð. Ðóéññéñü ñíñåðñæòò ññóæðáú íà 1–31 ìàÿ.

Óñòàííâéáíí 10 àðåââíáðóññèéö, þæíññëåâáýíññéèö
è àðåâ-åññéèö ñïèññéíâ àðòàè-ííññí òëìä [Íå-óíáâåà, 2008]. Äññòàòí÷íí ííññí÷èñéåííú
ñïèññéè àðòíññí òëìä: íí Ñâíññíö èåòàééäö èö áíéåå 60. Ýòè ñïèññéè ñëåáöþò
ññóåééññíö óñòàåó è íòíññýöñý è ðeíö ãèíññðåòè-åññéèö éíéå, ñëlæðéåðåíöñý íà
Ðóñè áí àðòíññí ïíëíâéíà XI á. á ðåçóöüòåòå íðåâéè íí íðéåéíàéö.
Ðàçííññðåçéå áðåâ-åññéèö ñïèññéíâ è íðåâéå íí àðåâ-åññéèí íåðåçòàí íòðåæàåòñý á
ñïèññéåö XI–XIV áâ: ííé -÷-ñòè-íí íåññíññíññíú íí
ññòàåó è àíññóñèåþò àåðéèåðéåíññòù ýçùñéåññó ååèééö, ñâýçáíóþ ñ íåðåâåíäíí èéé
áññòååíéàí òåéññòå áí àðåâåíé è íðññòðåíññòåå.

Ñìèñêè ðàííáâî èåðóñàèëèïñéïâî
òëïà òåèæå ïðåäñòàâéåíû ïåðåíè÷åííù êïèëè÷åñòâî òåéñòïâ. Ñðåäè ìàéñèèõ ìéíåé
ýòî 3 ñìèñêè XIV â.:
Ó.113 èç êïèëèåéöèè ÐÀÄÀ, ñìèñîé 15462 èç ñíáðåíèÿ ïðîñëàåññéïâ îöçåÿ è ïËÄÌ
òëï ïðåäñòàâéåí âíèëüøè ëïèëè÷åñòâî ñìèñèïâ, –èñëï êîöîðûõ íå óñòàííåéåíí, òåè
êåè ñìèñèè XIV–XVII ââ. Íå áñâåñää áíñâñáíû á
èçääííû áèåòàéïä. Íðèíåðòï ñìèñèïâ òåéñéïâ òëïà ÿäéëþþòñÿ ðóéññè òç ñíáðåíèÿ
Èéðéèé-Áåéçåðññéïâ îíñàñòûðÿ. Ñàì à íçíñïæíñòû ñðåäåííéÿ òëïâ è ååðñèé
íàïýòéèå îíññéàçàíà ðåäåéüíû ðåçííåðåçèåí ñíñòâåâà, ñòðóéèòðû ýçûéíàû ðåðñèé
íàïíâî è òïâî ÷å òåéñòà, êîòïðûé óååéè÷åååðñÿ á ååðñèÿ, íí ñíñðåíýåò ñâå
ååéíñòâî èåè òåéñò.

Èçó÷åíéå iéíåé XI–XIV âå.
iðâåäååèòñý ñèíöðíííí è åèåòðíííí. Nèíöðíííí å èçó÷åíéå íåîáôtfæíí äëÿ åûýâéåíéý
ðåðàéòåðèñòèé, îáúèò äëÿ åñâò ðóéïíèñåé íàçâáíííí íåðèíäà è ñiiäöèòè÷üô äëÿ
êåæñòé å ôðååéüíííòé — å åáííí ñíó÷å äëÿ Nîô. 203. Åèåòðííé÷åñíéíå èçó÷åíéå íóæíí
äëÿ ïðååååéåíéý åèíåíèéè ðåçâèòèý lèíåé åéå òèíä åíéåé åíóòðè ðåññíàòðèååíííí
íåðèíäà (õñòåííåéåíéå òèííéíåéè ðóéïíèñåé, ñâýçü ñ õñòååíí). Đàññíàòðèååý
ååèæåíéå óåéñòå å åèåòðííéè, åíòðèòåéñòåíå åàðüèòðíåíéå ðàçíûô ýçûéíåûô
ååéíéò, iðiøåññò «ñâååðòùååíéý» è «ðåçâååðòùååíéý» cíá÷åíéé iiííííåñíííí ñiùñéå,
ííííí åûýâéòù iiâûå åñíåéòù cíá÷åíéé, ñâýçåííûå ñ íðéíöèíäå íåðååíäå. Íøñþäå
ååðüèòðíåíéå å ñòåðøèò ñíéñéåò lèíåé è ñòååééüíññòù óåéñòå å ííçäíéò ðóéïíèñýö.

Ñõðääë è âñåð ñïèñëîâ ìèíåå è ìñíåâ
âîèìàíéå âñåðääà óääëÿëñü ïóöþòëíé ìèíåå XI å. Ðóêñëñü óíèëàëüíà êàë
ñïèñëîâ è êàë ôåðñò. Íà èìååò íåíåû-íüé ïïðÿäîë íåíñíåíé è ã ïñéåäíåàíèë áïý
êàííí ñòëëëðà/ñòëëëðû ñääëëáí. Íáúåíðëíyóùé ïïðÿäîë ñëäåäíåàíèë ë
ñòðóëëñëûíó ñóñòàåò: ñääëëáí ñòëëëðû êàííí ë èåðñòñåëëñëûíó ñóñòàåò:

ñòëõèõðû êàííí, iõåðûññåàìûé ïïñëå 3 iññíè ñåäàëüíí, à ïïñëå 6 êtïäàëéí.
Ióöyõèíà lèíåý íá ïäâåðäàëàñü iõåâéå íí iõåäïëñàíéyì ñòäééññéññí óñòååà è ñññòååòñòååíí
iòðåæàåò àðõàè÷íá ñïñòñýíèå ðàññìàòðèååííñíñí åèäà åèííñäðåôè÷åññééé èíéæ.

Íí êðèòåðèþ ðàññíëíæåíéy
åèííñäðåòè÷åññéèõ æàíðíà êíëëåêöèý àðõàè÷íúõ èñòí÷íèéíà åìåñòå ñ ìóöyõèíí
lèíååé ñïñòñéò èç 4 äðåâíåðññéèõ ñïëñéíà, 5 þæññëàâýíññéèõ è 1 åðå÷åññéíñ
ñïëñéà. Iðåëòèéà ëåðåòííñí ðàññíëíæåíéy òåéñòíà ïññéåäíåàíéé åíý áúéà èçååñòíà
íà Ðóñè â XI–XII á. Íá ýòíí ñâèäåðåëüñòååò
å êòíðí ïðèäèíåëüíûé êàííí 8 åèäñà ìo÷åíèéà Áîðèñó è Åëåáó å ñëóæåå ïììåùåí
íà iãðååíà iãñòí, à ïïñëå íåñí ñëåäåóþò òðè ñòèõèðû è ñåäàæéí.

Õðííëíæ÷åññé ïññéåäíåòåëüíí
ääèåå ðàññíëíæåíû ñòðåëéññéèå ñïëñéè lèíåé, êòíðûå èìåþò iæíàéíåûé íàáíð
íàìyõåé íæíè èç ååäóùèõ ðåéñòíéíñéèõ iðèçíàéíà ñïëñéà. Íí ýòíí
ïíéäçåòåëþ ñðåäé ñòðåëéññéèõ iëíáé Ññô. 203 XII á. çàíèíàåò iññíàíà iãñòí.
Ýòíò ñïëñéè èíååò ëåëåíàðíûé íàáíð ñëóæå, ìòëè÷åþùééñy êåé è ìò êåëåíàðý
íóöyõèíí lèíåé, òåé è ñïëñéíà ñòðåëéññéñí òèíà. Íí iàìyõyí, íaõíäyùèíñy ïíá 4,
13 è íàÿ, ñïëñéíà Ññô. 203 ñiâñäååò ñi ñïëñéàíè, ñëåäóþùèí ìåððñàëéíññéñí
óñòååò è ïíéò÷åðøè è ðàññíðñòðåíåíéå íà Ðóñè ñ ëííòå XIV – íà÷. XV á.
Òàéèíà ëåðåçí, å Ññô. 203 ìòðåæåíí ñiâñíå ðàññíå ñëåäåíåàíéå èåðóñàëéíññéñí õñòååò
å äðåâíåðóññéèõ ñïëñéåò iàéññéèõ lèíåé.

Ñòðóêòóðà òåéñòà Ññô. 203
ïíéíñòüþ ñiâñäååò ñi ñòðóêòóðíé òåéñòà å ñòðåëéññéèõ ñïëñéàõ: êàííí ïììåùåí ìí
ïíðýäéó ñëåäåíåíéy ñëóæåû ïññéå 6 iññíè êåíííà òåé, êåé ýòí è ïíéíæåíí ìí
èåðóñàëéíññéñí óñòååò. Òàéèíà iññòñíëíæåíéå êííàéà å òåéñòå ñâèäåðåëüñòååò í
òíí, ÷òí òæå ñiâñíå ñòðåðøè å ñïëñéè íäñéè å ñòðóêòóðå òåéñòà ìòðåæåòü ïíðýäé
ñëåäåíåíéy iññíñíæåíéé ìòðè ñëóæåå.

Ñòðóêòóðà òåéñòà Ññô. 203
ïíéíñòüþ ñiâñäååò ñi ñòðóêòóðíé òåéñòà å ñòðåëéññéèõ ñïëñéàõ: êàííí ñëåäåóåò
ïíñéå ñëåäåëüíà è ñòðåëéññéèõ. Íí iàìyõy ñá. Nèííò 24 íàÿ ìòðåæååò ïíðýäé
ñëåäåíåíéy iññíñíæåíéé ìòðè ñëóæåå: êííàéè ïììåùåí ïññéå 6 iññíè êåíííà ìí
ïíðýäéó ñëåäåíåíéy ñëóæåû, êåé ýòí è ïíéíæåíí ìí èåðóñàëéíññéñí óñòååò.

Àåðüèðîâàíéå ýçûéíåû ãäééíèö å
lèíåå íä÷éíýåðñy ìðåäåééíí ïííí iõåâééà. Íäíí èç íéõ ìåðåâíä å ñïëñéàõ
àðõàè÷íí ñòðåëéññéñí òèííà, åûïíëíåííûé íí iðèíöèíó êëþ÷ååûõ ñëíà. Íòñþäà
ëåéñè÷åññéèå åàðèàíòû å ñòðåðøèõ ñïëñéàõ lèíåé: Vidéti
mìgloò
prësvëtilovanoo
lica
i
nenzdrejuenino
pastyrä
slavoò
vénjana
krasino
(íí, è. 52) ...ti
mnoguü
prësvëtilovanuu
... i
nenzdrejuenno
pastyrä
sla...
níjana
krasno
(Ññô. 203, è. 58 íá.). Viditi

mßnoguü
prêsvêtiluü
lica
nenzdrejeninu
pastyrä
slavino
vénimana
krasino
(Néi. 166, é. 60.) Nīèñêè èåðóñàëèìñêåí òèìà ìòðàæàþò ñâûé iåðåååä,
ñâjçäiíûé ñ òi-îíé iåðååà÷åé ýçûêà ïðeæíàëà: Zriti
tvoe
mnogoukrawenoe
lice
i
nenzrejuennoü
pastyrä
slavoü
vencemß
(Èèðèëëí/Áåëïçåðñêàÿ, é.102). Dr' sou
políl glaismenon tõ
prÖswpon kal çpo,r»tJ
Đ poim%an dÒxV
kaˆ stšfei (ãðå÷. 227 é. 82
iá.)

Èçìåíåíèÿ à nîñòàååå, ñòðóêòóðå è
ýçûêà ìèíåè iðè iåðååíäå à XIII–XIV
â ñî ñòðååéñêåí ñòðåååå åà èåðóñàëèìñêèè iðèååëë è óíèòëêàöèè iàìjòíèêà. Iíyòiíò
âñåå iïçäiéå ñièñêè ìèíåè, ià÷èíàÿ ñ êíòå XIV â., åäèëiíåðàçíû ií ñiñåíûì
iàðååìåòðåì. Ià ðåííåí åòàååå à XI–XIII åå.,
îòñóòñòåååå åäèííåí ñòðåååðòå iðiäåëëîðàçèå ñièñêåí å ìòiíòåíèè ñîñòàååå,
ñòðóòñòðóù è ýçûêà. Åððåè-íúå ñièñêè ìèíåè è ñòðåðòåå ñièñêè ñòðååéñêåí òèìà, å
òi ÷èñêå è Nîò. 203, iòðåæàþò ìà÷àëüíûé ýòåí å ðàçåèòëè ñèàåÿíñêåí èíèæíñòè.
Iðè iòáëëåòëè òåéñòå ëþåíåí ñièñêå ìèíåè ó÷åò ðàçíí÷òåíèè èç åñåå ñiñðåíèåøèññ
ñièñêåí iïèåçûåååå åéíàìèéò ðàçåèòëÿ ðåéñòå è ýçûêiåñò ÿåéåíèé íà åñåå öðiåíÿò.
Èðiíå òiåí, iïyâëÿåòñÿ åíçííæíñòü iðiñéååèòü íàùèå çåéííåðíñòe iåðååååà,
ñiñååííñòe iåðååååå, ñâjçäiíûå ñ òåí èéè èíùi ñêðèiòiðèåì, ñiñååííñòe iàìjòåé
íàñòíûì ñâjòòù, åèàéååòíûå ÷åðòù. Yéåéòðííûé åàðèåìò òåééí èíáëëåòëè
iòéðûååååå åíèñøåå åíçííæíñòe åí åñååñòiðííåí èçó÷åíèè iàìjòíèêà: ýòií áûñòðíòå
iïèñêå, åíéüøåÿ åûååðèå è óiñðyäi÷èååíèå åàííûò, iïiííåíèå åàçû åàííûò,
ñiññòååååååå ñ åàííùè èç íàùååí åéåéòðííåí èíðiøñå åðåååíèò òåéñòå.

Nièñîê èèòåðàòóðû

Áàðåíâ, 2003 — Áàðåíâ Å.À.
Íoòjòëíà ìèíàÿ. Òåéñò, èññëååååíèÿ, óêàçàòååëè. Èçääíèå iïäåíòiåèëè Å.À.
Áàðåíâ, Å.ì làðéíå. Èæååñê, 2003.

Ååðåùåååí, 2006 — Ååðåùåååí
Å.ì. Åðååíåéøéé ñëàåÿíñêèé åíñòðéøæååíûé ñáîðíèé «Èéüèíà éíèåà».
Óàéñèièëüíå åíñòðéçååååíèå ðóêièñè. Åééèíååðíí-ñiàðè÷åñêåí åéçååíèå èñòi÷íèéà
ñ ôèéíèåí-åíñëåñêèí èíííåíòåðèåì /iïäåíòiåèëè Å.ì. Ååðåùåååí. ì., 2006.

Gottesdienstmenäum, 1997 — Gottesdienstmenäum
für den Monat Dezember nach den slavischen Handschriften Rus` des 12. und 13. Jahrhunderts. Teil :9 bis 19. Dezember.
Hrsg. Von H. Rothe und
E.M. Vereš agin. 1997. Westdeutscher Opladen. 1995–2000.

Gottesdienstmenäum, 2003—2006 — Gottesdienstmenäum für den Monat Februar auf der Grundlage der

Handschrift

Sin. 164 des Staatlichen Historischen Museums Moskau (GIM). T. 1: 1. bis 9.
Februar. T. 2: 10. bis 19. Februar. (Abhandlungen der Nordrhein-Westfälischen
Akademie der Wissenschaften, 109, 113. Patristica Slavica, 10, 13). Paderborn,
München, Wien, Zürich, 2003–2006.

Dubrovskij, 1999 – Das Dubrovskij Menäum. Edition der Handschrift F.ii. I 36 (RNB) besorgt und kommentiert von
M.F. Mur’jnov, herausgegeben von Hans Rothe. Opladen/Wiesbaden,
1999.

Êðûñüêî,
2005 – Êðûñüêî Â.Á. Èëüèìà êíèäà. Ðóêïèñü ÐÃÀÄÀ, Òèi.
131: Èëíâèñò÷åñêîà èçääíèå, iñäâîòâêà åðå÷åñêîâ òâñòà, êííìâòàðèè, ñëíâîòâçàòåëè
Â.Á.Êðûñüêî. I., 2005. 904 ñ.

Ìàíóñêðèò – — Ìàíóñêðèò. Äðââíèå ñëàâýíñêèå
ïàíýòíèè. Åâá-ðâñóðñ: <http://manuscripts.ru>.
2004–2011.

Íå÷óíàåâà,
2001 Íå÷óíàåâà Í. Äâà ôðàäìåòà ñðåäíåáîëåðñêîé ìèíâè ïðàçäíè÷ííé àððàè÷ííâ
òëà // Palaeoslavica IX. Cambridge Massachusetts,
2001, Pp.83–98.

Íå÷óíàåâà,
2008 Íå÷óíàåâà Í. Ìèíâÿ: èñòîðèÿ òâñòà ò ñïèñêîâ XI–XIV ââ. // Ñëàâýíñêèå
ÿçûêíçíàíèå: iñèäàÿ XX ââ. È XIV ìåæäóíàðâííò ñúåçäó ñëàâèñòâ (îððèä, 10.09.2008). Tartu,
2008. N. 9–23.

Íå÷óíàåâà,
2011 Íå÷óíàåâà Í. Ðóêïèñü ìèíâè Nîô.203 XII â. èç ñîáðàíèÿ ÐÍÁ: èèíâîòâñò÷åñêîé
ïiñèñàíèå // Ðóññêèé ÿçûê è ëèòåðàòóðà âî åðåìåíè è ïðîñòðâíñòâå. Òí 1. XII Êííâðåññ ìåæäóíàðâííé
àññîöèàöèè ïðåíäàâàðåëåé ðóññêîâ ÿçûêà è ëèòåðàòóðû. Øàíòàé, 2011. N. 556–561.

Íðåäâàðèòåðüíûé,
1966 Íðåäâàðèòåðüíûé ñëàâýí-ðóññêèõ ðóêïèñâé XI–XIV ââ., õðàíýùèõñÿ â ÑÑÑÐ //
Àððââðàðè÷åñêèé åæåññíèé çà 1965 â. I., 1966.

Ñâñäíûé,
1984 Ñâñäíûé êàòàëîà ñëàâýí-ðóññêèõ ðóêïèñíûõ
êíèä, õðàíýùèõñÿ â ÑÑÑÐ XI–XIII ââ.
I., 1984.

Ñòðàõîâ,
1998–2000 Íóòýòèíà ìèíâÿ íà
ïàé / iñäâîòâêà òâñòà ò ñëàâýí-ðóññêèõ ðóêïèñíûõ
Ñòðàõîâ. Palaeoslavica VI–VIII Cambridge Massachusetts, 1998–2000.

Ùåññéâà, 2001 Ùåññéâà Ë.È. Íóòýòèíà ìèíâÿ (XI ââ) â êðóâå òâñòâ è èñòîñëâàíèé.
I., 2001.